

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordininariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

I. Scholia in Constitutionem Concilii Lateranensis. II. Conservatorias Ecclesiasticas quaest. 130. III. Conservatorum Laicorum materiam, Tribunali viginti duûm virum Leod. adoptatam comprehendens

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agr., 1684**

Quæstio 106. Conservatores Ordinis Franciscanorum de observantia certæ Provinciæ, an in actione debiti civilis, tam proprio exemptorum nomine, quam suorum correorum inhibere possit Ordinario ne ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61908](#)

num causas aduersus eorum fidelijsorum coram fidelijsorum judicibus ordinatis intentatas, ad eas um conservatores revocare non posse, *VVames. conf. 357. num. 3.* de fideijsor. tom. 2. id ipsiusque confirmat *Rebuffus de privilegiis scholarum priv. legio 152. num. 4.* *Hippolitus de Marsiliis de fideijsoribus quæst. 42. num. 284.* *Speculator de compet. judicis aditione §. 1. num. 16. vers. sed pone clericum Baldini in Rubr. tñ.* *Ausfrerius de potestate seculari Reg. 4. num. 16.* *Romanus d. coro. 633.* id que quia exceptiones ut & exemptiones in personam conceperuntur sunt, & personam egredi non possunt, *DD. Jamcitat. l. idem in duobus personale ff. de partis d.l. exceptiones qua persona, & Hippolitus d. n. 284.* Q[uod]e[n] licet passim scriptarist de scholarum clericorum que exemptione, id plument ob fori analogiam, in his de quibus tractamus exempti, respondendum est, *Script. lib. 1. de iurisdict. ord. in exempti quæst. 45.* quadrantque ea, que in eodem statu conscripsi, *lib. quæst. 47. lib. 2. quæst. 4. num. 14. lib. 2. quæst. 36. & 37.* neque huius conclusioni refragari potest, quod exempti tenebuntur suis fideijsoribus, qui condemnati solent actione mandari, quia in fori sententia id non est in consideratione, *VVames. de conf. 375. n. 3.* lex enim ex hoc sequela non sollet facere eum judicem, qui alioquin esse non potest, *Caballinus de cuestionibus §. 3. quæst. 4. num. 130.* *Script. lib. 1. quæst. 38. de iurisdict. ord. in exempti.* Ut nec obstatre potest causa coherencia aut conexitas, quæst inter exemplum & ejus fideijsorem. Quia exemptiones & fideijsor sunt diversi fori.

3 Quando autem partes sunt diversi fori, causæ continentia non attenditur, *Capit. nus dec. 122. num. 5 fol. 174.* late *Mindanus tract. de continentia causarum 3. per 101. fig. manter art. 7. fol. 23.* *M. noch. de arbvir. iudicium causarum 371. num. 21.* *Iason. l. nulli num. 6. C. de iudicis.* Cum ne quidem inhibitus emanata in favorem principalis, ejus fideijsori prodesse non possit, nec ad eum extendi, late *Vincentius Carocius de remedio adversus prejudiciales & damnoſas executiones exceptione 44. num. 232.* & sequentibus *Bald. l. 1. infine C. de div. r. f. s. rescriptis per l. creditor ff. mandat.*

QUESTIO CVI.

Conservatores ordinis Franciscanorum de Observantia certæ Provinciae, an in actione debiti civilis tam proprio exemptorum nomine, quam suo- rum correorum inhibere possit Ordinatio ne cognoscatur,

SUM-

S V M M A R I V M .

1. Casuarius questionis.
2. Pater Guardianus potest stipulari pro munere reducende.
3. Ad fideiussor posse accedere obligationi nihil.
4. Judicandum secundum tenorem privilegiorum.
5. Exemptio concessa Religiosis an extendatur ad Religiosas.
6. Quid si dieta.
7. Mensuratio dietarum qualis sit.
8. Duplex species dietarum.
9. Diana ad computari debet à loco domini cili vel à fine Diocesis.
10. Conservatoria sunt quantum fieri potest adiudicatum referenda.
11. Mens debet preponderare verbis.
12. Questionis clausula non obstante constitutione Bonifaci Papa de una & in Concilio generali de duabus dietis edita.
13. Dietae mercificande ex opinione vulgaris.
14. Gratia Pontificis sunt ad sensum consensu-
15. Quid si areas aut conditio persone non possit respondere vulgari mensura.
16. Quid si vocatus ultra dietas legimus non excipiat.
17. Sevores annuntiata num possint civem Leodiensem evocare coram conservatore Luxemburgensi.
18. Non licet adire conservatorem remotum, postposito propinquiri.
19. Fideiussor an gaudent Exemptione principali.
20. An non obstante inhibitione conservatorii Luxemburgensis fideiussor possit coram suo iudice conveniri.
21. Inhibitione facta ad instantiam principalis, non prodest illius fideiussori.
22. In omni inhibitione infinita clausula quantum de iure licet.
23. Scante fori diversitate, continentia causa non iuvat.
24. Privilegium conforaria non extenditur ad consortem.

Loco præludii libuit præmittere hypothesin mihi à M. Philippo Welsio procuratore canularum vigilansissimo propositam, quæ occasionem dedit huic examini.

Nuper Moniales Annunciate B. Virginis ordinis Sancti Francisci in emphemulum perpetuum acceperunt ab anno le Cock latifundium ejus in Civitate Leodiensi in cœnobium istius ordinis convertendum sub anno reditu quingentorum & tredecim florinorum monetæ Brabantæ, rituque patrio (quia ut moniales illæ Annunciate & Pater Petrus Oranus Guardianus Franciscanorum Leodiensum, qui pro eis una cum duobus civibus eiadhibitus autoratus à Provinciali ordinis stipulabatur, in opes erant) Natalis de Robermon Civis Leodiensis constituit contumpli consuetudinatum, hoc est pro qualibet octavo denario dicte pensionis

M 18

annu 2

anno 51, florenorum unum florenum super sui bonis, subiiciens pro immolatione & oblatione hujus emphiteutis sua omnia bona iuxta Patriæ mores hypothecæ, eaque de re expediuntur solemní ritu legis opere scabinales, tandem Annuntiata mutato concilio cœnobii construendi, emphiteut eos accipit preuentum & patrum Leodiensem deferunt. Anna autem transportatrix sui juris & emphiteut facta tenax, vocavit in jus coram judice ordinario Patriæ Leodiensem Annuntiata, citando eas per edictum seu quia latitabant ad valvas & d. Natalem contra pignoris promissorem in personam, qui item contestatus est, eamque ad cause conductionem usque perduxit, Annuntiata autem contendentes se ab omni jurisdictione ordinaria exemptos, recurrunt ad Abbatem Monasterii Beatae Virginis Luxemburgensis, obtinente ab eo mandata inhibitorialia hoc praetextu, quod ordinarius Iudex Diocesis Leodiensis de hac causa & questione tam plas quam dictum Natalem eorum conformem concernente cognoscere non posse. Ex hac facti quæsitione publicarunt aliquor quæsitiones quibus laconice respondi.

Prima, Num Pater Guardianus poterit pro sororibus Annuntiatis stipulari & latifundium hoc eis in emphiteutism acquirere.

Secunda, Num obligatio Natalis qui pro contra pignore bona sua hypothecavit, subsistat.

Tertia, An Abbas Monasterii Beatae Marie Luxemburgensis sit conservator Annuntiarum.

Quarta, Si sit, an citare poterit Luxemburgum Civitatis Leodiensis civem, duabus inde vel tribus diebus distantem.

Quinta, An Natalis qui pro contra pignore principaliter se obligavit, gaudens exemptione & continentia cause, quam Annuntiata moverunt costam d. Abbatæ S. Mariae Luxemburgensis. Civitatis.

Sexta, Num inhibitione Abbatis non obstante, procedi possit in causa adversum dictum Natalem.

Septima, an ordinarius iudex Natalis de validitate ejusdem inhibitionis possit cognoscere.

Prima quæstiōne respondi, subsistere stipulationes Patris Guardiani acquirentur & stipulantis nomine sororum Annuntiatarum, quia Monachi solent seruis & quipparari, Navarr. d. Regul. com. 2. num. 62. quorum stipulatione obligatio Ecclesiæ acquiri potest, uti de monachis respondit Dominus Wamehus conf. 463. num. 4. de Regul. com. 2.1. placeff. de acq. hered. l. posseff. §. 1. ff. de acq. poss. cap. cum Monasterium de statu Monacho. Socin. Senior conf. 10. numer. 2. vol. 1. §. item vobis instituit. Per quas personas, signanter in favorem Ecclesiæ, legem generali C. desacros Eccles. Navarr. d. num. 62. & segg.

Secunda,

Secundæ questioni respondi, licet perplexa sit quæstio, num obligationi mortali posset accedere fideiussor. Iure Navari de Regular. com. 2. numer. 42. sive ad fin. Abb. conf. 104. part. 1. sive contrarium in cap. ex rescripto de iure jurando, subsistere obligacionem Natalis. Tum quod alienæ obligationi possit accedere fideiussor. id. tit. C. & ff. de fideiussor. ut & constitutio si, qui pro alio se quid solutum aut factum pignori, ff. de const. etiam si in diuorem causam principalis, secundum distinctionem Pauli Castrensis in l. greca §. illud ff. de fideiussorib. Tum quod sufficiente eum principali obligatione ea que etiam irrita & non subsistente, dari non possit & promissor qui principaliter obligatur. Bald. l. cum ultra C. de fideiussor. Ang. l. 5. s. stipulatio ff. de verb. oblig. gloss. marg. ad l. & eleganter § servus ff. de dolo antb. de fideiussoribus §. 1. & d. 1. §. 5. §. Satis acceptio, Mohedanus dec. 2. de fideiussor. Lud. Rom. l. stipulatio num. 6. ff. de verb. obligat. Imo etiam fideiussor. l. Marcelius de fideiussor. Mindarus de continentia causa cap. 22. numer. 8. Paris. cor. 1/6. num. 111. vol. 2. cuius pignora & hypothecæ adeo efficaciter obligantur. l. si aliis ff. que resping. obligantur l. & §. 16. C. de prædis minor. l. 1. & 2. C. de fideiussor. Minorum Castr. l. cum lex in fine ubi DD. ff. de fideiussor. ut exceptionibus personas competentibus, pro qua ex promittit aut fideiussor. l. Marcelius ubi Castr. de fideiussorib. d. 1. & 16. & d. 1. & 2. C. de fideiussorib. minorum. Hippolite. de fideiussorib. n. 270. latè apost. ad Abbensem d. c. ex rescripto.

Tertia quæstio in facto consistit, de quo jurisconsultus non respondet, l. ne seppossum C. de transact. Navarr. in Manuali cap. 27. numer. 250. vers. 5. dicimus fine, pender itaque hujus dijudicatio ex tenore privilegiorum & diplomate conservatori, ad quod semper, uti ad scopum est collineandum, cap. porro de privilegiis. Sed 4 an exemplo vel conservatoria concessa Fratribus S. Francisci extendatur etiam § ad ejusmodi ordinis fratres seu religiosos, Respondet non extendi, uti de sororibus S. Clara respondit Balbus. Quia masculinum in privilegiis non comprehendit femininum, latius scripti libr. i. de Jursalæt. Ordin. in Exempt. quest. 17. numero 27.

Quarta quæstionis decisio dependet partim à cognitione dietarum, hoc est ex diversione itineris unius dici Cotta de Memori. verb. dicta, partim à quæstione, num conservator in loco remotiori possit aditi postposito conservatore residente in loco propinquiore & commodiore partibus. Quo ad prius, si conservatores juris scripti consideremus, n neminem evocare ultra unam à Diœcesi dietam possunt, e. fin. §. conservatores, de Offic. deb. in 6.

Ponto in mensuratio dietatum, non usque adeo Doctores convenient, uti videre est apud Innoc. Abbatem, Felinum Compostellenam & alios in cap. nonnulli cum cap. seqq. de rescriptis, Specul. de cuatione §. contra citationem num. 1. & seqq. Ut multa quæ à Doctribus explicantur in pauca conferam. Duplex notanda est spe-

Mm 2

species dictarum, aliae enim legales, dicuntur aliae, vulgares. Leges dicuntur in quibus pro dieta seu pro itinere unus dici computantur viginti miliaria in quorum singula consumuntur mille passus. *I. ff. de verb. sig. Castr. l. i. ff. si quis cautionibus, idque in itinere terrestri, at vero maritimo seu navigio quinquaginta miliaria. Barth. trid. de insula, quod tam in Alciatus ad fluxum refluxumque maris aquarum que conditio- nem judicantis arbitrio reliquit in d. l. 3 ff. de verb. sig. vulgates vero dicta sunt in- tervalla locorum, quae secundum communem affirmationem itineri unus dies com- mensurantur. Castr. d. l. num. 4. & 5. ubi etiam Barth. Jason l. liberorum. §. quod tamen cassius ff. d. leg. 3. l. cum de la virius ff. de fundo infra leg. eaque commensuratio facien- da est, non per abrupta & compendia viatum inconsuta & vulgo visitata. Cafr. d. l. 1. nn. 5. Alex. conf. 22. hb. 4. Barth. & Jaf. d. l. 1. & solitum morem regionis, non ha- bitatione militarium, quae pro diversitate regionum diversæ estimantur aliter enim Itali, alteri Franci, alteri Angli, alteri Germani sui militaria computant. Mon. arb. jud. lib. 2. cens. 1. caſu 2. numer. 8. Moneta de conservat. cap. 7. num. 60. idem Mon. de arb. jud. caſu 106. in hac materia non dictarum legalium, sed vulgarium ratio haben- da est. Caſt. & DD. d. l. 1. DD. d. cap. nonnulli & cap. dilectus. Orientur autem sub hac quarta quæstione aliquot aliae quæſtiones subalterne. Et quidem prima an dicta computari debear à loco domicili vel à fine Diæcesis? Doctores vanis distinctionum involucris inter actiones Reales, personales & mixtas huic quæstiōni responderunt. DD. d. cap. nonnulli & d. cap. dilectus de reſcriptis. Franc. cap. statutum §. cum vero numer. 12. de reſcriptis in 6. Mihi hoc in conflicto magis artidet opinio glossæ, in d. cap. statutum §. cum vero in verb. dicta. Feln. in d. cap. dilectus numer. 13. vers. Hanc partem tenet de reſcriptis, Intra in d. cap. statutum §. cum vero numero duodecima, & aliorum non paucorum sententiam dictam computatam esse à loco domicili, Apost. ad Abbatem cap. dilectus 2. in litera E. de reſcriptis Rota decif. 34. de reſcript. in antiqu. estque opinio communis teste Alex. Moneta de conservatoribus cap. 7. numer. 368. eaque nifallor opinio amentato quod ajunt fulcit argumento, five enim reali, five personali, five mixta, five qualcumque alia actione experientum sit, militat eadem ratio constitutionis Pontificia, scilicet ne ex tam longo iterio loque itinere locorum ē intervallo litigantes ob illos locorum distantes ac molestias expen- falque inde subeundas iuri litique suæ decedere, iniquisque conditionibus depa- cilci animumque deponere compellantur. Feln. d. cap. dilectus numero 13. vers. hanc partem, ubi autem militat eadem ratio, ibi etiam militare debet eadem juris dispositio, cap. 2. de trans. Prelat. Preses Everardi in locis legalib. loco ab identi- tate rationes.*

Quod ego tamen limitandum censeo in conservatoribus juris scripti, in iis enim non habetur ratio domicili sed finis Diæcesis, in qua sunt Conservatores de-

deputati d.l.fin. §. Conservatores, Wm. conf. 50 numero 1. de pacis vol. I. An autem id ipsum sit in Conservatoris quas scripti initio questio. Prima esse enor- mes sive heterocletas, id est, contra seu propter juris communis regulas & dispo- suonem institutas, pender à diplomate conservatoriali, ejusque examine & trutina.

Et quidem videtur, quia dispositiones, rescripta, & concessiones Pontificum sunt. ¹⁰
quoniam hinc potest, id dispositionem juris communis reducenda, cap. causam que-
de, scriptus, 1. si quando C. de in officio testam, l. etiam si ius ff. de bonis libert. Rom.
conf. 334. Abb. in Rubr. de rescriptis numer. 3. idque etiam si verba gratiae Ponifisi-
cie aut privilegiis sum debent in propriari, d. cap. super eo de offi. del. Rom. conf. 334
quod tamē restinguatur, nō ex tenore diplomatici. Conservatoria sit constaret de alia
mente seu voluntate Pontificis. Felic. d.c. causam quoniam 9. Lancelot de ventura
part 2. cap. 20. limit. 11. num. 2. Antonius de Milis in suo repertorio verbis rescriptis sunt
firmitatis juris. Mens enim præpondarat verbis & proprietatibus monitis, cap. intelligen- ¹¹
tia cap. præterea ubi gloss. & DD. de verb. sig. latè Tiraq. I. unquam verbaliteris num.
40. C. de rev. donat. Sicut autem verba rescripti ab aliis eis modi rescripti verbis
explicationem interpretationemque accipiunt. cap. ex ore de privilegiis, cap. se-
cundo rebus d. appell. cap. inquisitione eodem titul. Roman. conf. 334. ita & Ponifiscis
mens a præcedentibus subsequentibus consuetudine, loci, personæ, dignitate chari-
tate, nec studiis est colligenda. Alciat. libr. secundo de verbo. signific. vers. ceterum
illud. s. colligendum l. heres palam in fin. sibi gloss. de leg. r. cuius quidem mente (ui cum
Quintiliano d. clam 31. logiar) cum nihil potius esse apud nos, nihil lacrimis animo
nolite esse debet debemus cum in dubio versamur, ob mentis & verborum repug-
nantiam menti potius amplecti sensum quam verborum, seu menti potius quam ver-
bo adhaere, l. talem in fin. ff. de hard. insti. l. nominus & rei s. verbum ff. de verb. sig.
idque nisi mens dubia sit, non verba. Menoch. libr. tertio pref. 104. numero triges-
mo secundo, l. non alter ff. de leg. 3. latè Tiraq. l. 5. unquam verb. libertas numero quinto,
de rev. don.

Sed ne quidem tunc nimis anxie. Nam cum verborum proprietatem nimis
attendimus, sensum veritatis amittimus, cap. intelligentia, cap. præterea de verb. sig.
Guido sing. 243. Nam utredic Cicero pro Cecinna scriptum reliquit, scriptum se-
qui calumnatoris est boni verò judicis voluntatem scriptoris autoritatemque de-
fendere, non enim ex verbis pender jus, sed verba servanda horum consilii & au-
toritatis. Nec verba veniant injudicium, sed ea res cuius causa verba in leges
conjecta sunt. Et quidem haec est Ciceronis, (quem Tiraq de Ritr. conf. §. 20.
glo. unic. n. 10. Jurisprudentissimum & in decisionibus caularum laudandum dicit)

M m 3

sit

¹¹ sit, videri poterit Tiraquel, qui suo more hac in disquisitione profusus est, ad l. si unquam verb. liberius num. 5. & num. 39. cum seqq. quibus in locis argumenta huic inde contrariantia adducit, C. de revoc. donat.

¹² Queritur 2. Quid si conservatorie adjiciatur clausula hæc frequens, non obstantibus Bonifacii Papæ de una & in Concilio generali de duabus dietis edita, dummodo non ultra tres aliquis vigore præsentium non trahatur. Bonifacius VIII. prohibuit partes trahi in jus ultra unam dictam, in cap. fin. de offic. del. in 6. Conciliumque generale idem veravit, ne ultra duas dietas, in cap. nonnulli de rescript. cap. ex parte B. num. 9. de foro comp. cap. olim de arbitris. Idque ne rei laboribus & expensis faugari, liti cedere vel importunitatem actoris redimere compellantur, non debent enim inde nasci injuria, unde iura oriuntur, l. meminerint C. unde vi cap. qualiter & quando do de accusat. glo. d. cap. nonnulli, idque nisi Pontifex ejusmodi constitutionibus, quandoque sollet, derogaverit, Emanuel Roderic. queß. regul. tom. I. queß. 65. art. 6. dubitatur itaque, quid si Pontifex derogaverit constitutionibus de una & duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas partes evocentur, qualiter ejusmodi tercia diez computanda. Respondeo, tertiam dietam computaciam ad instar prima & secunda dietæ, quas iura volunt interpretationem sumere à mensura sensuque vulgaris & opinione hominum communi, l. Labeo ff. de sup. leg. cap. ex litteris desponsationib. glo. d. cap. nonnulli verb. dieta, Barb. Casr. Iason. & DD. l. 1. ff. si quis causam Gratiae enim & rescripta Pontificis quantum fieri potest, sunt ad lenitum commendem reducenda. cap. causa qua de rescriptu l. si quando C. de in offic. test. Rom. conf. 334 l. labeo ff. de sup. leg. privilegiaque sunt strictissime ne terris præjudicent, interpretanda. Fel. cap. caniam quamnum. 10. de Rescriptis fol. 107.

¹⁵ Queritur tertio. Quid si conditio litigantis sit, quæ vulgares illas dietas conficeret non possit, videlicet si ætas, sexus aut moribus vel aliud tale impedimentum obsteret. Respondeo totum id ab arbitrio judicis dependere, Menoch. de arb. jud. lib. 2. cent. 1. casu 2. & casu 206. l. communis 5. cum uff. de verb. oblig. l. de dieff. qui causare cogantur cap. cuiusque de elect. in 6. qui studere debet, ne partes laboribus, & expensis fatigentur, quod nisi judex etiam ordinarius faciat, causamque partium remotius habitantium de leg. et appellandi aniam praebet partibus id positulantibus, ut late probat Corseus, tractatu de minimis par. 1. num. 10. & II.

¹⁶ Queritur 4. Quid si evocatus ultra duas dietas, aut contra rescripti formam, non excipiat, sed ad remoto rem locum contra iuris dispositionem evocari, an censetur ita prorogasse, ut postea non liceat ei excipere, sunt pugnantes sententiae, ut videtur est apud Doctores d. c. nonnulli & d. cap. dilectus ff. de compet. jud. additio §. 1. art. 5. Talius tamen est, ut citatus ultra duas dietas compareat allegaturus hanc exceptionem, l. si quis ex aliena ff. de iudicis spec. de comp. iud. edict. §. 1. art. 1.

Quo

Quo autem ad secundum quatuor questionis membrum, Num sorores Annunciatæ possunt evocare citem Leodientem coram Abbatे Luxemburgenſi conservatore ab electo. Respondi non posse. Ambit. cap. cum te de officio delegari Abbatis & DD. cap. sane de foro comp. l. cum pſt. C. de appellat.

Ratio prima de lumine posset ex dimensione itinerti Luxembourgensis, quod a speriorum est, difficile excedenque dietas tres conservatorie adscriptas, signanter si conditionem & lexum vidua annoꝝ, que ad eum locum evocatur consideremus, ut jam in questione terra' ſubalterna ostendi.

Ratio secunda, quia Pontifex non designat nominatum Dominum Abbatem Luxembourgensem pro conservatore Francicorum, sed indiſſiniè Abbatē ſeu Praelatoꝝ, non reſtrinendo Praelaturaſ ſeu Abbatilitatē illas dignitates ad aliquam Dioceſim aur Provinciam. Quo fit ut Sorores Annunciatæ eligendo illum Abbatem Luxembourgensi loci tam diſſitā civitate Leodiensi in conservatorem ſeu judecim hujus cauſe, poſt poſtis alii Abbatibus aut Praelatis vicinioribus tam civitate Leodiensi quam cœnobioſ Sororum annunciatarum eidem civitati Leodiensi etiam longe vicinioribus, repelli poſſint exceptione loci nimis remoti, non modo quod tribus à civitate Leodiensi & amplius diſſit, ſed quod majori tam ſororum Annunciatarum quam Annaꝝ evocatur compendio. index ſeu conservator qui piaſ alius ſeu Leodiū ubi abundat copia Abbaturuſ ſeu Praelatoruſ, vel vicinioribus locis inveniuntac diligi potuerit, ut ego ſuperius probavi, queſt. 12. nolens ibi dicta hic repetere. Et haec lenientia etiam congruit menti Pontificis, cuius diſpoſitiones ita ſemper intelligendæ ſunt & tempeſtanda, ut ex eis damauim alteri non inferatur, / Sarlino Arristo. ff. de leg. pref. Hier. Grat. conf. 2. num. 46. par. 1. bonique judicis eſt iam æquitatem ſibi pra oculis pionere, i. quod ſiepbiſ ſ. fin. ff. de eo quod certa loeo. Nam ut inquit Ulpianus, / ut ſi quis ſ. idem labor ff. de religioſ. & ſump. funerum. Generaliter judex iuſtus non meram negotiorum gestorum actionem imitari ſed foſcitus æquitatem ſequi debet, cum hoc ei & actionis natura indulget, mens enim iniqui ibid. Glosſa, potius quam verba conſtitutionis ſequenda eſt glo d. ſ. idem La- bo. / quam uſſ de in ius vocando.

Quatuor principalis questioni responderet. Natalem non gaudere exemptione

Annunciatarum.

Tum quia principaliter eſt obligatus, tum quia hic verſamus in obligatione di-
vidua, in qua ſi ciuſ non gaudet privilegiuſ conſortis, dixi lib. 1. ques. 26. num. 11.
C. 12. de iurisdict. ord. in exemplis VV ameſ. cons. 4. num. 3. de offic. deleg. vol. 1. per l.
i. C. ſi in eum eademque cauſa. Lex pluribus de arb. jud. Tum quia debitor cauſam ſu-
ſidejufſorū ad laum. judecim. Privilegiatum avocare non poſteſt, ut latius proba-
vi ſuperius quæſt. 10. adde Rebus ſum de privilegiis ſcholarium privilegio 152. num. 4.
Tum quia ſicut laicus ſidejufſor clerci non poſteſt declinare forum judicis laici.

Marib.

De Conservatoribus Ecclesiasticis.

- 280 Mariba. de Jurisd. inter Eccles. & secular. exerc. conf. 106. nū. 1. Spec. de comp. iud. addu. §. 1. n. 26. Rom. conf. 6. 3. quia exceptio declinatoria competens principali, non competit fideiussori, t. si rem iud. solvi, t. sed & si §. 1. ff. de iud. Anfr. de pot. eccl. cap. Eccl. R. §. 4. f. 1. 22. ta & analogia fori non modo in fideiussoribus exemplorum, sed etiam in iis qui pro eis se principaliter obligarunt.
- 20 Sexta questione respondeo, inhibitione non obstante, procedi posse in iudicio jam excepto, aduersus Natalem.
- Primo, quia inhibitione Abbatum praetdicatum litis coram ordinatio aduersus Natalem penderat, non est Canonica, sed frivola, & magis consequenterque non ligata.
- 21 Lancel. de assentauis par. 2. cap. 20. limit. 1. nū. 3. & 10.
- Secundo, quia inhibitione facta, ad instantiam vel favorem principalis non prodefens fideiussori nec est contra. Lancel. d. cap. 20. limit. 6. num. 2. & seqq. & dixi iusta quest. 105. Vincentius Caractus de remedius aduersus sententi. & execut. praedicante ex cap. 44. num. 232. & seqq.
- Tertio, quia sorores annuntiate respectu Natalis sunt personae separatae & alterius censerit debet tertius, cuius inhibitione alteri nocere non potest. Lancel. de eunzatis. cap. 3. de attentauis a tertio, & d. Lintel. 6. nū. 3. l. creditor abit DD ss mandat. Aug. Bero. Familiarum quest. 77. nū. 8.
- 22 Quartu, in omni inhibitione influit tacita clausula conditionalis, si de jure fieri potest. Bero. conf. 35. nū. 23. lib. 3. Lancel. d. cap. 20. declar. commissio autem vel inhibitione conditionalis non operatur attentata. Lancel. d. cap. 2. limit. 31. signanter in praetdicatum d. Natalis cui conservator uti praedictum est, in praetdicatum litis pendens inhibere non potuit.
- 23 Quinto, sorores annuntiate & Natalis, qui se pro eis principaliter obligavit, sunt diversi fori. Quando autem inter consorts & colligantes reperitur fori distinctio, continetia fori suffrigari non potest. Capitula de 122. nū. 5. latè Mindanus de continente causa tie. 3. signanter nū. 7. Menoch. de arbitrii iudic. causa 37. nū. 21. Iason. l. nulli nū. 6. C. de iudicis & ego separa quest. 105.
- 24 Sexto, privilegium Annuntiatarum extendi nequit ad d. Nataleim, quia privilegium unius consorts alteri consorti prodefere non potest. Wames. d. conf. 4. nū. 5. Lex pluribus de admiss. d. l. C. si in com. eademque causa.

Q. V. A. S. T. O. C. V. I. I.

Exemptione congrua portionis conventi coram ordinario, an recte currere possint ad conservatorem.

SUM.